

ganske efter Antallet af de indkomne Laanebegæringer i de forskellige Amter. I den Liste, der findes i Bemærkningerne til Lovforslaget, ser man det Særsyn, at der i et enkelt Amt er ansøgt om et samlet Beløb af 1,510,400 Kr. Det er over Halvdelen af det Beløb, 3 Mill. Kr., der er stillet til Raadighed for det ganske Land. (*Pedersen-Nyskov*: Det er 4 Millioner). Nej, der er kun Tale om de 3 Mill. Kr., den ene Mill. Kr. er, saa vidt jeg kan se, holdt udenfor. (*Pedersen-Nyskov*: Nej.) Naa, det troede jeg, for for mit eget Amts Vedkommende er der kun optrykt, hvad der er begæret af de normale Statslaan, og det troede jeg var Tilfældet med alle Amter. Har jeg taget fejl i dette Stykke, er det en anden Sag, men det er i alle Tilfælde en meget betydelig Sum, og for mit Amts Vedkommende er altsaa den i Bemærkningerne anførte Sum udenfor den 1 Mill. Kr. til Tillægslaan. (*Wenzel Neergaard*: Det er rigtigt nok, som De siger). Ja, det forekommer mig ogsaa. Men nu har altsaa den højtaerede Landbrugsminister fordelt Beløbet til Amterne ganske proportionalt med de Summer, der er ansøgt om, og man ser da her det Særsyn, at et Amt, som til kun 9 Huse har begæret 52,024 Kr., opnaar kun 19,510 Kr. i alt, medens det Amt, som har den store Laanebegæring paa over 1½ Mill. Kr., faar 555,150 Kr., altsaa noget over 1/2 Mill. Kr. Det forekommer mig virkelig, at disse Tal give Grund til at beklage, om Fordelingen altid skal ske ganske proportionalt med de indkomne Laanebegæringer, og jeg er bange for, at det kunde medføre noget usundt, idet de Kommissioner, der vilde være ivrige for at fremme denne Sag, nærmest maatte animere stærkt til at indgive mange Andragender ogsaa fra deres Amt — enhver vil jo gerne bidrage til at fremme noget godt indenfor de Grænser, hvor man virker —, saa at der paa en lidt usund Maade kunde blive opagiteret en stærk Stemning for at indgive mange Andragender. Jeg siger ingenlunde, at det er sket i disse Amter; det være langt fra. Jeg kender ikke Forholdene og erkender, at i disse jydskke Amter, hvor der er saa mange store Laanebegæringer, har der altid været mange.

Men jeg kan dog ikke tilbageholde, at under Forhandlingerne i Fjor om denne Sag har et æret Medlem udtalt noget om, at der er noget, der kaldes Vilkaarspenge ved Handel med Jord til Statshuse. Jeg kender aldeles ikke dette Forhold, men hvis der er saadant noget, kunne sikkert alle Tingets Medlemmer være enige om, at det bør der ikke være. Jeg kunde tænke mig, at det var paa den Maade, at Selskaber købe Jord, som de igen sælge til Husmænd, og at de saa beregne sig en Provision. Men det bør virkelig ikke finde Sted, og jeg vil haabe, at hvor saadant noget skulde være muligt, ville samtlige Formænd gøre, hvad de kunne, for at forhindre det. Jeg ser, at det ærede Medlem for Randers Amts 5te Valgkreds (*Pedersen-Nyskov*), som var Ordfører for Forslaget i Fjor, ogsaa tager Afstand derfra, idet han siger, at han kender ikke saadant noget. Jeg kender een Slags Vilkaarspenge, men det er paa en ganske anden Maade. Det er saadan, at jeg raader Folk, der ville købe Jord, til at sige: Jeg køber den Jord paa Betingelse af, at jeg kan opnaa Statslaan. Ellers er man jo bunden ved et Jordkøb. Men det er noget ganske andet, det er ikke Vilkaarspenge. Den paagældende staar ikke ved Handelen, hvis han ikke faar Statslaan. Det er fuldkommen berettiget og naturligt. Jeg har tilladt mig disse Bemærkninger, idet jeg meget gerne vil henstille til den højtaerede Landbrugsminister, om denne Million Kroner, hvis den bliver bevilget, maa blive fordelt paa et lidt andet Grundlag, end det er sket her, hvor det er ganske proportionalt med Laanebegæringerne. Jeg ser ikke, at Lovens § 11 forbyder at tage lidt andre Hensyn end alene det, at det skal være efter Laanebegæringerne, for der staar, som sagt, „væsentligt“ Hensyn, men ikke „absolut“ Hensyn.

Siden jeg er ved denne Liste, vil jeg omtale et Forhold, der har forundret mig. Jeg har gaaet efter og beregnet de omtrentlige Gennemsnitssummer, der ere begærede til hvert enkelt Hus i de forskellige Amter, og der er kun et eneste Amt, der gaar langt over den Normalsum, som Loven sætter. Det er jeg ikke rigtig klar over og vil spørge den højtaerede Land-